

Utan spaning – ingen aning!

- SFK:s erfarenhetskonferens den 30 Januari 2020.

Hela konferensens tema: ”Hur vet vi och hur talar vi om hur bra vi är?”

Ung livsstils tema i dag!

Hur vet vi om (att) kultur- och fritidssektorn är framgångsrik?

- Vad mäter vi och hur samt varför?

www.facebook.com/unglivsstil1

Rapporter på: www.unglivsstil.org

Orden/begreppen i konferensens tema och Ung livsstils tema.

Hela konferensens tema: ”Hur vet vi och hur talar vi om hur bra vi är?”

Tre gånger: Vem är vi?

En gång: Hur vet vi att vi är bra

En gång: Hur bra vi är

Ung livsstils tema i dag!

Hur vet vi om (att) kultur- och fritidssektorn är framgångsrik?

- Vad mäter vi och hur och varför?

En gång: Vi

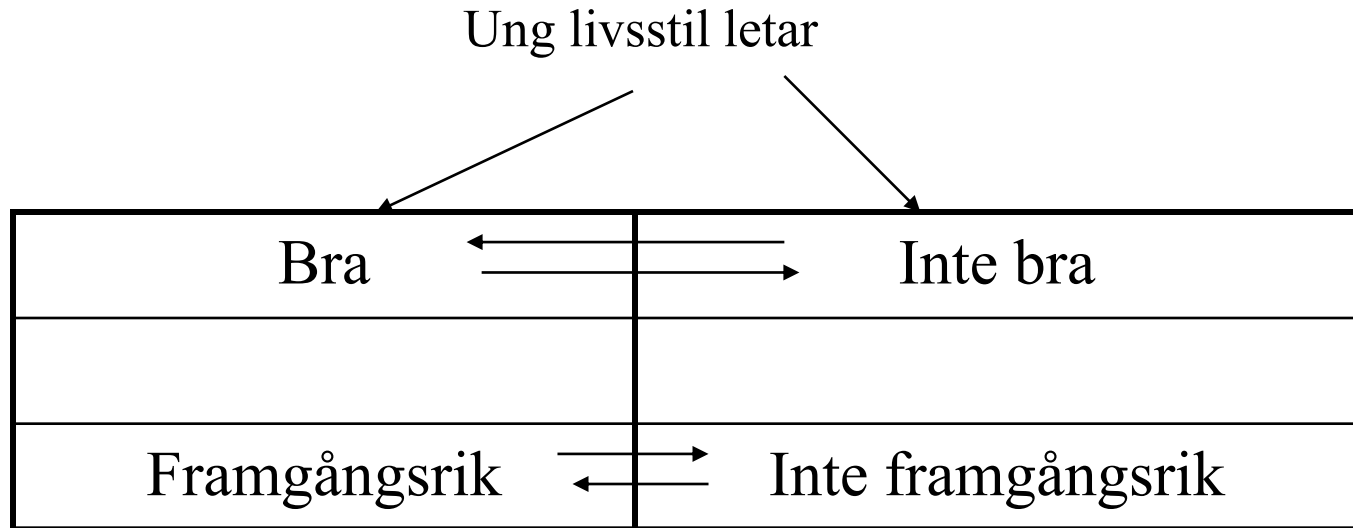
En gång: Om

En gång: Att

En gång: Kultur- och fritidssektorn

En gång: Framgångsrik

Motsatspar

Vad är bra/framgångsrik??

Vad är **bra** och vad är **framgångsrikt**?

Vad ska vi utgå ifrån? ←

1.	Mål och antaganden i statliga utredningar (1939:s ungdomsutredning)
2.	Mål i propositioner och riksdagsbeslut
3	Mål idrottspolitiska, kulturpolitiska och fritidspolitiska program
4.	Beskrivningar och målbeskrivningar i/från civila organisationer
5.	Påståenden i debatten
6.	?

Vi börjar med 1939:års ungdomsutredning! Funderat mest! →

En (?) statlig utredning har funderat på helheten bra/framgångsrik fritid och kultur. Ganska många har funderat på en god kultur, en god idrott och en god fritidsgårdsverksamhet

Hur ser det goda fritidsutbudet som helhet ut?

1939: års ungdomsutredning tänker... antagande om den hierarkiska ordningen mellan sluten kontinuerlig och öppen verksamhet. Dessutom så många som möjligt med i antingen kontinuerlig eller i öppen verksamhet. Då skapas delaktighet och välmående (hälsa) för många enligt utredningen.

Hur ska många nås enligt 1939:års ungdomsutredning:

1939:års ungdomsutredning svarar: **Bredd i utbudet!**

Bra- mindre bra samt framgångsrikt- →
mindre framgångsrik med Ung livsstil

Ung livsstil. 1984-2020.

Forsknings- och utvärderingsgruppen Ung livsstil i Sverige

Ulf Blomdahl	ulf@unglivsstil.org	tel. 070 665 11 21
Stig Elofsson	stig@unglivsstil.org	tel. 08 96 62 43
Linda Lengheden	linda@unglivsstil.org	tel. 073 681 36 33
Magnus Åkesson	magnus@unglivsstil.org	tel. 076 122 76 38
Karolina Bergmark	karolina@unglivsstil.org	tel. 070 378 63 50

Över 160 000 barn och ungdomar har besvarat våra enkäter sedan 1984. Enbart totalstudier eller urvalsstudier utifrån en bestämd urvalsram används. Svarsfrekvensen måste vara minst 70%. Vi slänger alla studier som inte klara minst 70% svarsfrekvens.

Vi refererar inte här till studier som inte uppfyller ovanstående krav och inte heller kan granskas av alla!

Forskningsgruppen Ung livsstil i Sverige

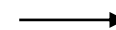
- Stockholm (sedan 1984)
- Eskilstuna (sedan 1985) (ny snart klar 19/20)
- Malmö (sedan 1990) (Ny 19/20)
- Linköping (sedan 1992)
- Kalmar (sedan 1992)
- Jönköping (sedan 1994)
- Sävsjö (sedan 1994)
- Vallentuna (sedan 1996) (ny 19/20) (snart klar)
- Nacka (sedan 1998)
- Huddinge (sedan 1998)
- Haninge (sedan 1998)
- Värmdö (sedan 1998)
- Helsingborg (sedan 2000)
- Lidingö (sedan 2003) (ny 19/20) (snart klar)
- Täby (sedan 2013)
- Falkenberg (sedan 2016)
- Askersund 2019
- Knivsta 2019
- Heby 2019

19 kommuner! Varför bra med så många kommuner? En rad andra kommuner har varit med!

Ung livsstil i särskolan

- **Jönköping** \longrightarrow (2000, 2003, 2006, 2009, 2012, 2015, 2018) **(unikt i Europa)**
- Haninge (2006, 2008, 2012/2013, 2016/17)
- Stockholm (2008/2009, 2013/2015)
- Tyresö (2009)
- Kalmar (2010)
- Huddinge (2015)
- Värmdö (2018/2019)

Täby! En studie genomfördes 2014. För stora bortfall! Redovisas inte!

Vilka metoder använder Ung livsstil:

- **Resultat från Ung livsstil + annan forskning** (om svarsf. är minst 70%).
- **Registerdata** (t.ex. kulturskola, medialån på bibliotek och aktivitetstillfällen i förening). Kan mäta samma men olika saker än Ung livsstil. Lika kulturskolan. Delvis olika mot med i förening. Vi mäter medlemskap. Andra mäter deltagartillfällen osv.
- **Deltagande observation** (t.ex. könsfördelning vid spontanidrott, bibliotek, fritidsgård)
- **Studier av verksamhetsplaner**, idrottspolitiska och kulturpolitiska program osv.
- **Budget**, t.ex. investeringsbudgeten och driftbudgeten

Vilken metod är bäst? Ingen bäst generellt! Beror på syftet med undersökningen! Ju fler metoder på samma studieobjekt desto säkrare resultat!

Den som drömmer om en riksrepresentativ undersökning som ger svar på alla frågor kommer aldrig att få sin dröm uppfylld... den allt sämre svarsfrekvensen i alla studier hindrar drömmen från att bli verklighet... och den kan inte ge resultat på kommunnivå!

Vad undersöker vi? →

Vad undersöker Ung livsstil?

- Vad ska kommunen satsa på?
- Inflytande i kommunen i stort, i skolan och på fritiden
- Trivsel i livet, skolan och på fritiden
- Skolan
- Föreningslivet
- Fysisk aktivitet
- Hälsa, matvanor
- Droger (pressmeddelande från kommunen)
- Rädd att gå ut på kvällarna
- Förtroende för vuxna och kompisar
- Deltagande i fritids- och kulturutbudet
- Preferenser för olika delar i livet och skilda fritidsaktiviteter
- Fritidsgård
- Läsvanor, biblioteksvanor och deltagande i Kulturskolan
- Framtidsplaner
- Möjligheter i livet
- Lokala frågor i enskilda kommuner

Våra studier? Några exempel! —————>

Undersökningen i Heby

Antalet elever som besvarat enkäten.

Högstadiet. (Totaltundersökning) 2019.

Antal elever i skolan	Antal svarande	Svarsfrekvens %
402	316	79

Redovisningar av resultaten

- Fullmäktige
- En i varje större kommunal del för lärare och andra som arbetar med ungdomar
- Redovisningar för de elever i högstadiet som svarat på enkäterna

Ung livsstil i Malmö 1996, 2015 och 2019

Urval, antalet besvarade enkäter och svarsfrekvens.

	Urval antal	Besvarade enkäter antal	Svarsfrekvens %
Högstadiet 2019	2 868	2 319	81
Högstadiet 2015	2 526	2 189	87
Högstadiet 1996	851	720	85

Urvalen är genomfört med en stratifierad och slumpmässig metod.

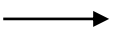
Resultaten är generaliserbara för alla högstadieelever i Malmö.

Alltså över 80% svarsfrekvens. Hurra för fältpersonalen och den direkt ansvariga Karolina Bergmark.

I studien 2015: 49% killar och 51% tjejer. I studien 2019 47% killar och 53% tjejer.

Antalet ungdomar i Malmö i högstadiet 2015 var 8 150. Urvalet är ungefär 31% av samtliga i högstadiet. Antalet ungdomar i högstadiet var år 2019 9 386. Urvalet är ungefär 31% av samtliga i högstadiet!

Jönköping

Ung livsstil Jönköping 2018.

Undersökningsgruppen i Jönköping 2018

	Brutto- urval	Netto- urval	Antalet besvarande enkäter	Svarsfrekvens %
Mellanstadiet	916	898	846	94
Högstadiet	1 415	1 405	1 219	87
Gymnasiet	1 365	1 319	1 150	87
Totalt	3 696	3 622	3 215	89

Urvalsram, alla elever som går i kommunala skolor och i friskolor i Jönköping. **Urvalet** är dragit med en slumpmässig metod av oss i Ung livsstil.

Det fantastiska **fältarbetet** är genomfört av personalen på förvaltningen på kultur och fritid. Forskarna i Ung livsstil gratulerar fältorganisationen för Ung livsstil i Jönköping till ett fantastiska arbete.

Bortfallsproblematiken →

Hur resonerar de studier som har stora bortfall?

Studier presenteras med 40, 50, 60, 65 % bortfall

- I en studie med 50% bortfall i Stockholm säger sig 28% vara med i Kulturskolan. Enligt registerdata och Ung livsstil är det 11%. PUH!!!
- Den empiriska redovisningen bygger på svar från drygt 1 650 individer. Huvuddelen av analyserna bygger på beräkningar utförda med kalibrerade vikter som kompenserar för bortfallet och möjliggör att materialet motsvarar ett riksrepresentativt utsnitt av den unga befolkning. PUH!!! Nivån kan inte avgöras med denna metodik!!!
- I huvudsak förklaras bortfallet av att unga inte gick att nå (24 procent). För denna stora grupp är det alltså inte möjligt att applicera argumentet att kulturaktiva är mer benägna än icke kulturaktiva att besvara enkäten
Ungdomsstyrelsen: **När, var, hur om ungas kultur**, 2011:1, sid. 46. PUH!!!!
- I SKL:s kundundersökning om kulturskolan redovisas varken urvalsram (antal i ramen), antalet svarande eller svarsfrekvens. PUH!!!
- En Sverigestudie med stora bortfall.... Det är fler tjejer i gymnasiet som spelar fotboll i klubb än killar i gymnasiet. I verkligheten är könsfördelningen 70% killar och 30% tjejer
PUH! !!!

Hur fort förändras ungdomskulturen?

Det som var bra i går kan i morgon...

Två teorier som är viktiga!

Tyst värderingsrevolution

Förändringar (tankar och handlingsmönster) sker i det tysta

Marginalnyttan av tid

Uppleva så mycket som möjligt per tidsenhet

Hur fort förändras ungdomskulturen?

Hur fort förändras ungdomskulturen?

- En kille besvarade Ung livsstils enkät i högstadiet 2019: ”ni hänger inte med!!!”

- **Den av vuxna organiserade ungdomskulturen förändras i de flesta fall långsamt** (se t.ex. könsskillnader i kommunala musikskolan/kulturskolans musikundervisning, ganska jämn i dag och även 1958) (önskemålet om innehåll kan dock snabbt förändras)
- **Den av ungdomarna själva ”organiserade” ungdomskulturen förändras i de flesta fall snabbt eller mycket snabbt** (se variationen i stödet för skateanläggningar och utplånande av Pokémon GO bland barn och ungdomar och uppståndelse i t.ex. Djursholm i augusti och början av september 2019 och ...)

Förändringstakt!?

Ungdomar i **tillväxtkommuner** t.ex. Malmö, Värmdö, Knivsta och Täby snabbast att haka på nya flugor??? Eller inga skillnader mellan kommunerna, t.ex. Malmö och Heby,

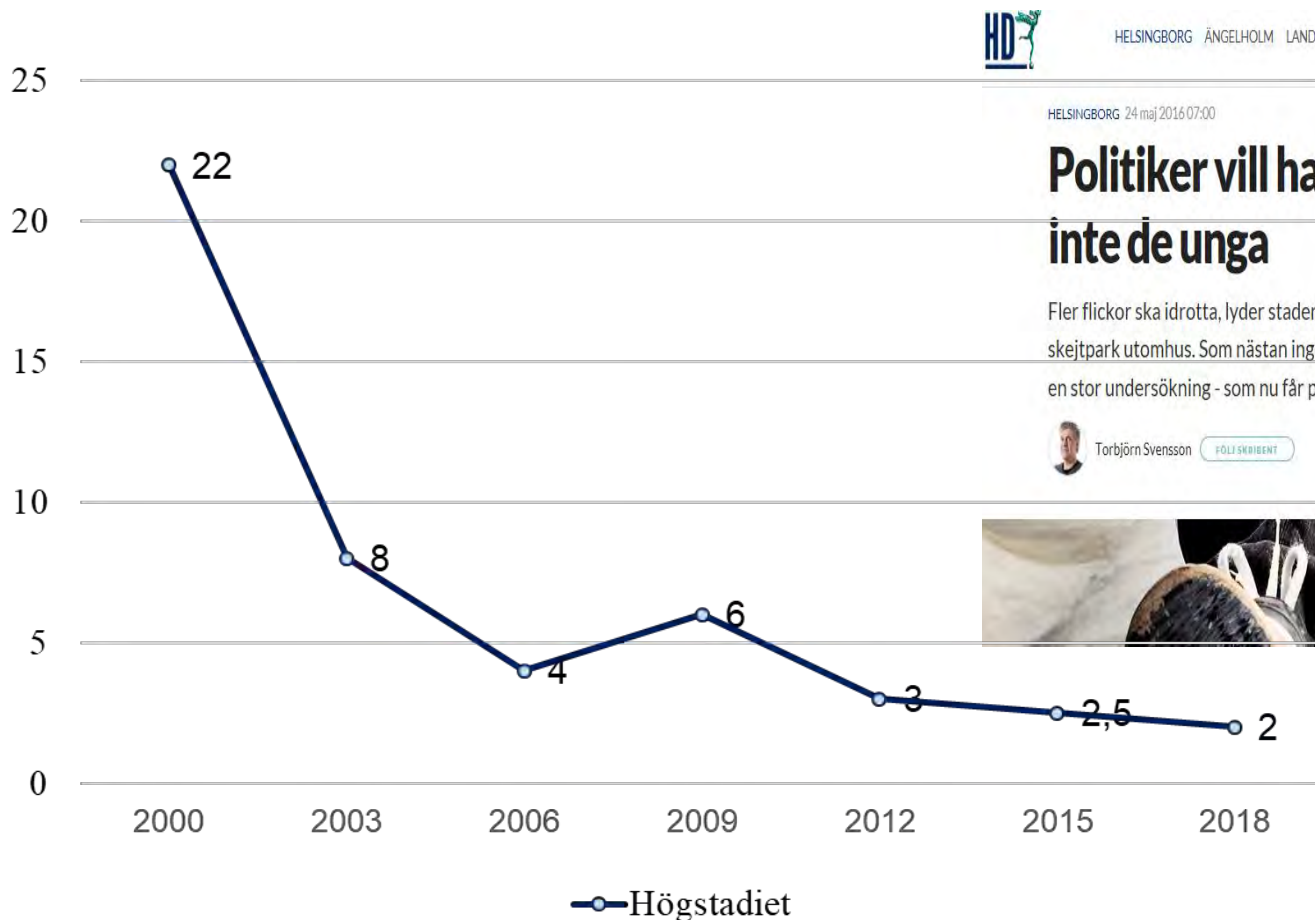
Askersund, Värmdö och Sävsjö?

Bygga skateanläggningar →

Stödet för att bygga skateanläggningar

Helsingborg. Andelar %.

Helsingborgs dagblad 24/5 2016

HELSINGBORG ÄNGELHOLM LANDSKRONA SPORT DYGNETRUNT OPINION MINMENING HITTAMER

HELSINGBORG 24 maj 2016 07:00

Politiker vill ha skejtpark - det vill inte de unga

Fler flickor ska idrotta, lyder stadens mål. Då vill de styrande bygga en stor skejtpark utomhus. Som nästan ingen tjej vill ha. Och ytterst få killar. Det visar en stor undersökning - som nu får politikerna att vackla.

Torbjörn Svensson

FÖLJ SVENSBENT

Stödet för att bygga anläggningar för skate.

Högstadiet. %.	Killar	Tjejer
Askersund 2019	7	4
Knivsta 2018/19	6	3
Heby 2019	5	4
Täby 2018	4	1
Helsingborg 2018	4	1
Sävsjö 2018	3	2
Jönköping 2018 ute	3	1
Värmdö 2018/19	2	2

Stödet för att bygga anläggningar för skate är något större i de små kommunerna. Killar mer intresserade!

Minst 90% av nyttjarna av skate/BMX är killar
Forskningsmetod: Observationer

Läs om spontanidrott!

Vilka nya idrotter växer snabbt bland barn och ungdomar? är sektorn bra på att möta behovet av t.ex. anläggningar. →

Förändringstakt!

Växer nya/små idrotter fort? 2018/19. Andelar i %.

	Täby. Mellanstadiet		Täby. Högstadiet		Knivsta. Högstadiet		Heby Högstadiet	
	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer
Dart	0	0	0	0	0	0	0	0
Parkour	3	0	1	0	0	0	0	0
Cricket	0	0	0	0	0	0	0	0
Padel	→ 0	0	0	0	0,4	0	0	0

Små rörelser! Förändringstakten låg! Ungefär samma mönster i övriga kommuner.

Fritidssektorn på en vinnararena eller...? →

Fritids- och kultursektorn på en...

Vinnararena eller förlorararena?

Vad ger livet mest mening?

Skolan eller fritiden?

Små kommuner! →

Vad ger ditt liv mest mening?

Högstadiet. %. 2018/2019

	Knivsta		Askersund		Sävsjö		Heby	
	P	F	P	F	P	F	P	F
Det är främst skolan som ger mening åt livet	2	1	2	4	1	3	1	2
Både skolan och fritiden ger mening åt livet men skolan betyder mest	7	7	7	6	6	14	10	9
Skolan och fritiden betyder lika mycket för att ge mening åt livet	19	23	14	18	14	26	20	17
Både skolan och fritiden ger mening åt livet men fritiden betyder mest	38	39	42	36	44	40	29	31
Det är främst fritiden som ger mening åt livet	35	31	36	37	34	17	40	41

Ungdomarna i alla 4 kommunerna är överens, det är fritiden som ger mest mening åt livet!

Ungdomar i stora kommuner och storstadskommunerna tycker också att det är fritiden som ger livet mening. Låt oss titta på Täby i alla tre skolstadierna →

Vad ger ditt liv mest mening?

Andelar (%). Täby 2018/2019. P= Pojkar. F= Flickor.

	Mellan- stadiet		Hög- stadiet		Gym- nasiet	
	P	F	P	F	P	F
Det är främst skolan som ger mening åt livet	1	1	2	2	2	1
Både skolan och fritiden ger mening åt livet men skolan betyder mest	9	11	12	10	7	7
Skolan och fritiden betyder lika mycket för att ge mening åt livet	19	28	21	35	18	25
Både skolan och fritiden ger mening åt livet men fritiden betyder mest	30	39	35	34	41	43
Det är främst fritiden som ger mening åt livet	40	21	30	20	33	24

Livets mening finns i första hand står på fritiden? Orsaker?

Varför tycker killar fritiden är viktigare än tjejer?

Fler frihetsgrader, utmaningar, fler upplevelser per tidsenhet. större möjligheter till skapande på fritiden och större möjligheter till lycka)

(Paul Willis), (Hans Zetterberg), (Gary Becker), (Ulf Blomdahl) (Siiri Naes)

Ju högre skolbetyg desto viktigare är fritiden för att ge livet mest mening.

Hur ser det goda fritidsutbudet ut?

1939: års ungdomsutredning tänker... antagande om den hierarkiska ordningen mellan sluten kontinuerlig och öppen verksamhet.

Dessutom så många som möjligt med utifrån delaktighet och välmående (hälsa).

Vi testar direkt 2020! Se två följande bilder

Hur ska många nås enligt 1939:års ungdomsutredning:

1939:års ungdomsutredning svarar: **Bredd!**

Har vi bredd i dag? Är vi bra/framgångsrik?

Svarar sektorn upp mot att den finns på ungdomars viktigaste arena för att ge livet mening?

Utomstående totalt: deltar inte varken i förening, kulturskola/musikskola eller besökt fritidsgård, bibliotek eller simhall senaste veckan. (en gång på bibliotek och 3 ggr på fritidsgård= aktiv).

Utomstående respektive ej utomstående.

Andel (%) som anger

Bra hälsa.

	Utomstående	Inte utomstående Är aktiva	Signifikant
Högstadiet			
Killar	43	57	***
Tjejer	26	39	***

Vi ser de som inte är utomstående (är aktiva) har bättre hälsa!

Observera i vilken liten utsträckning som utomstående tjejer har bra hälsa!

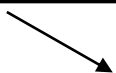
I alla kommuner vi har undersökt har de som inte är utomstående (även efter kontroll för socioekonomisk bakgrund) bättre hälsa! Se också kliniska studier...

Skala hälsa: Bra, ganska bra, varken bra eller dålig, ganska dålig, dålig.

Utomstående och dålig hälsa? →

Utomstående respektive ej utomstående.

Andel (%) som anger Inte bra hälsa.

	Utomstående	Inte utomstående	Signifikant
Varken bra eller dålig+ ganska dålig+ dålig hälsa			
Killar	22	12	***
Tjejer	32	21	***
Ganska dålig+ dålig hälsa			
Killar	5	2	***
Tjejer	8	4	***

De som är utomstående skattar sin hälsa som mindre bra!

Observera att en tredjedel av de utomstående tjejerna inte har bra hälsa!

I alla kommuner vi har undersökt har de utomstående (även efter kontroll för sociodemografisk bakgrund) sämre hälsa!

Skala hälsa: Bra, ganska bra, varken bra eller dålig, ganska dålig, dålig.

Utomstående →

Utomstående i fritids- och kulturutbudet

Instrumentella/skolliknande aktiviteter: Förening och kulturskola/musikskola

Expressiva/öppna aktiviteter: Bibliotek, fritidsgård, simhall

Utomstående totalt: deltar inte varken i förening, kulturskola/musikskola eller besökt fritidsgård, bibliotek eller simhall senaste veckan. (en gång på bibliotek och 3 ggr på fritidsgård= aktiv).

Offentligt resursutnyttjande!?

Hur stor andelen av barn/ungdomar deltar varje vecka i någon av följande fem tunga satsningar?

- Förening
- Kulturskola/musikskola
- Bibliotek
- Simhall
- Fritidsgård

Eller delar **inte** varje vecka? **Är utomstående!**

Varför viktigt att delta? Trivs bra på fritiden. Hälsa och delaktighet bättre!

Mellanstadiebarn! Framgångsrika? Hur många är utomstående?

Utomstående i fritids- och kulturutbudet.

Andel (%) barn och ungdomar som inte deltar i instrumentella fritidsaktiviteter

	Mellanstadiet	
	Killar	Tjejer
Jönköpings 2018	16	18
Helsingborg 2018	33	34
Täby 2018/2019	11	18
Sävsjö 2018	22	25
Malmö 2019/20	Snart klart	

Få utomstående i instrumentell verksamhet

Andel (%) utomstående totalt

	Mellanstadiet	
	Killar	Tjejer
Jönköping 2018	10	10
Helsingborg 2018	18	17
Täby 2018/19	7	12
Sävsjö 2018	9	10
Malmö 2019/20	Snart klart	

När alltså 90% varje vecka!!!!!!

Bra/framgångsrika på att nå barn i mellanstadiet... **mycket bra!** Och övriga åldrar→

Utomstående i fritids- och kulturutbudet.

Andel (%) barn och ungdomar som inte deltar i instrumentella fritidsaktiviteter

	Mellanstadiet		Högstadiet		Gymnasiet	
	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer
Askersund 2018/19			56	45		
Jönköpings 2018	16	18	32	34	44	44
Helsingborg 2018	33	34	44	49	70	71
Täby 2018/2019	11	18	31	33	55	50
Sävsjö 2018	22	25	22	28	50	34

Bra/fram framgångsrika små... ju äldre de blir desto mindre framgångsrik

Andel (%) utomstående totalt

	Mellanstadiet		Högstadiet		Gymnasiet	
	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer
Askersund			51	40		
Jönköping 2018	10	10	28	29	41	40
Helsingborg 2018	18	17	36	40	56	55
Täby 2018/19	7	12	30	30	50	45
Sävsjö 2018	9	10	17	21	47	29

Bra/framgångsrika små **ju äldre de blir desto mindre framgångsrik!**

Små? kommuner →

Utomstående i fritids- och kulturutbudet.

Andel (%) barn och ungdomar som inte deltar i instrumentella fritidsaktiviteter i Askersund, Knivsta, Heby och Sävsjö.

	Mellanstadiet		Högstadiet		Gymnasiet	
	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer
Askersund			56	45		
Knivsta			34	43		
Heby			51	46		
Sävsjö	22	25	22	28	50	34

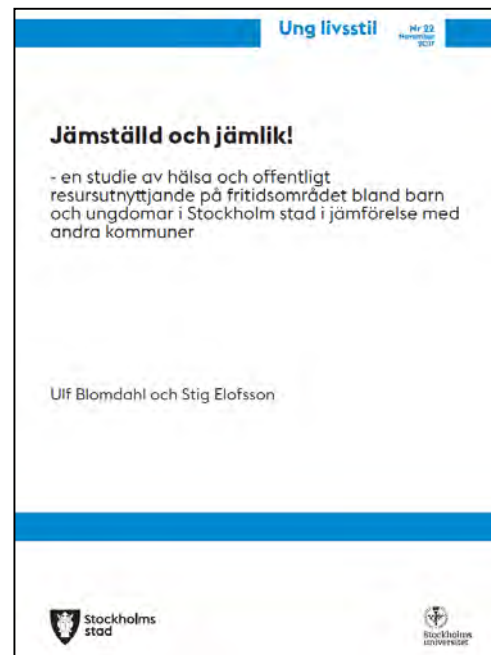
Andel (%) utomstående totalt i Askersund, Knivsta, Heby och Sävsjö.

	Mellanstadiet		Högstadiet		Gymnasiet	
	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer
Askersund			51	40		
Knivsta			33	40		
Heby			43	42		
Sävsjö	9	10	17	21	47	29

Ingen större skillnad i utomstående bland tjejer i Askersund, Knivsta och Heby. I Heby och Askersund är flest utomstående. **Sävsjö avviker starkt! En orsak: en stark frikyrka!**

← Kommer i dagarna!

I dessa rapporter kan du läsa om utomstående m.m.

Ålder igen →

Socialisationshypotesen

Tron på att vi skapar goda vanor om barn i allt tidigare åldrar börjar i organiserade fritidsverksamheter. Är det framgångsrikt?

I vilka åldrar började vi på 1930-talet, 1950-talet, 1970-talet, 1990-talet och 2019/20?

Fritidsgruppsbidraget på 1950-talet:

12-25 år. Fritidsgårdar på 1960-talet minst 14 år

2018/2019/2012:

Ishockeyskola för 3-åringar

Fotbollsskola för 3-åringar (privat företag 2 år)

Knattelopp för 2-åringar (nytt 1,5 år)

Dansskola för de som fyllt 18 månader

Bebisbokprat på bibliotek

Målgrupp kulturskolan 0-19 år

Körsång för bebisar i magen

**Håller
socialisationshypotesen?**

”... föreningarna hade lättare att rekrytera de yngre ungdomarna. Det blev nästan alltid så att man kom att rekrytera barn och ungdom som var några år yngre än dem man ursprungligen avsett!”

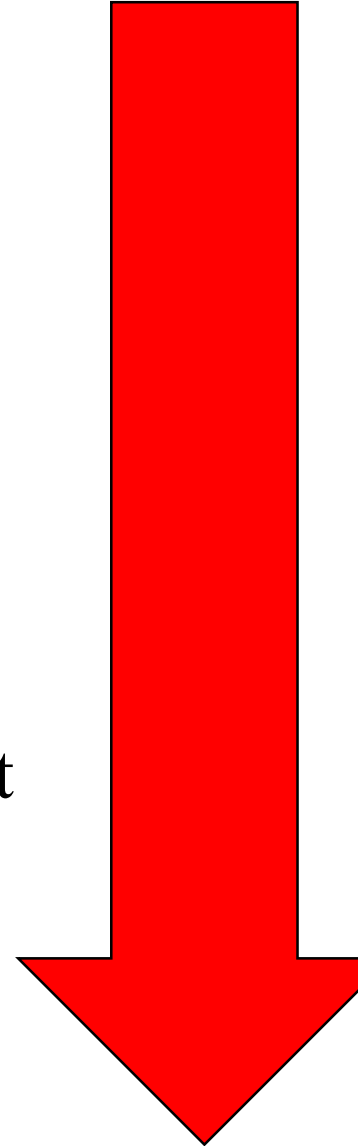
Ungdomens fritid och samhällssyn

Statens ungdomsråd, Rune Persson och Anita Dahlgren
1975

Ingemar Zäll skrev om Barnifieringen på 1980-talet. Yngve Lithman och Jan Lindroth på 90-talet och i vår bok ”Folkrörelserna och folket” 1900 behandlar vi den noggrant.

Håller socialisationshypotesen? (en första metastudie)

- Deltagande i förening totaltsjunker med ålder
- Deltagande i idrottsförening sjunker med ålder
- Deltagande på fritidsgård sjunker med ålder??
Nej- Inte sedan Esplanad öppnades
- Besök på bibliotek sjunker med ålder
- Deltagande i kulturskola sjunker med ålder
- Läsande av böcker sjunker med ålder
- Antalet medialån minskar med ålder
- Den fysiska aktiviteten sjunker med ålder
- Andelen utomstående i kultur- och fritidsutbudet ökar med ålder
- Hälsa försämras med ålder (även bland barn och ungdomar)
- Fritidstrivseln försämras med ålder

Medlem i idrottsförening

Andelar (%) i procent. Helsingborg 2018.

	Killar	Tjejer
Mellanstadiet	65	64
Högstadiet	54	46
Gymnasiet	28	26
Minus procentenheter	-37	-38

Minus 37 respektive minus 38 procentenheter.

Medlem i idrottsförening

Andelar (%) i procent. Täby.

	2013/14		2018/19	
	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor
Åk 4	68	71	78	77
Åk 5	75	70	83	65
Åk 6	71	61	83	76
Åk 7	58	51	68	65
Åk 8	68	52	70	59
Åk 9	42	30	59	43
Åk 1	35	33	34	38
Åk 2	47	36	29	24
Åk 3	18	21	28	27
Minus procentenheter	-50	-50	-50	-50

Viktigaste skälet till att sluta i förening i högstadiet är ”jag tröttnade” (52 %) och ”andra intressen” (33%). 3% slutade för att ledarna sa att de inte platsar.

Fysiskt inaktiv. Ej tränat minst 2 ggr per vecka vecka

Ej fysiskt aktiva totalt.

Ej med i idrottsförening, dansträning/anan gruppträning, t.ex. spinning, gym eller idrottat spontant

	Helsingborg		Jönköping		Sävsjö		Täby. Gymnasiet Elever som bor i Täby och går i skolan i Täby	
	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer
Mellanstadiet	33	32	23	28	26	41	14	18
Högstadiet	33	39	36	41	32	38	27	25
Gymnasiet	48	51	36	48	44	43	31	44
Gymnasiet. I förhållande till mellanst.	+ 15	+19	+13	+20	+18	+2	+17	+26

Besökt bibliotek på fritiden.

Helsingborg 2018. %.

	Pojkar	Flickor
Mellanstadiet senaste veckan på fritiden	23	28
Högstadiet (4 gånger eller fler senaste 4 veckorna)	5	7
Gymnasiet (4 gånger eller fler senaste 4 veckorna)	9	15
Minus procentenheter	-14	-13

Minskar!

Antalet medialån i olika åldersgrupper. 2018.

Registerdata bibliotek.

	Värmdö	Täby	Askersund	Knivsta	Sävsjö
7-9 år	33 318	29 663	2 967	5 655	4 851
10-12	21 197	25 349	2 154	4 501	2 071
13-15	4 308	6 214	1 397	1 614	841
16-18	1 333	2 920	271	781	450
Minus antal från 7-9 år	-31 985	-26 743	- 2 695	-4 874	- 4 401

Minskar!!!!

Även andelen som besöker bibliotek minskar från mellanstadiet till gymnasiet.

Tabell x. Registerdata. Antal elever i kulturskolan 2019.

Födelseår	Täby	Nacka	Vallentuna	Lidingö	Värmdö	Danderyd	Sollentuna
2015			1			11	
2014			8			10	20
2013 (6 år)		4	19	3	30	13	61
2012	102	367	60	19	85	78	71
2011	192	580	→ 145	121	81	→ 119	115
2010	→ 208	589	130	177	146	108	→ 182
2009 (10 år)	173	535	144	→ 197	→ 162	98	177
2008	168	530	124	174	131	99	162
2007	135	403	115	190	128	59	156
2006	102	300	102	152	110	68	163
2005	103	244	83	126	84	50	134
2004 (15 år)	110	216	96	97	76	38	131
2003	47	119	30	58	69	27	71
2002	35	86	42	50	39	19	58
2001	27	55	27	22	23	14	47
2000	9	39	4	14	2	2	9
1999 (20 år)	3	12		2	4	3	10

Minskar från 9 eller 10 år!

Läst böcker förra veckan. %.

(räkna även e-böcker och ljudböcker)

Helsingborg.

	Killar	Tjejer
Mellanstadiet	80	86
Högstadiet	57	61
Gymnasiet	45	51
+/-minus mellanstadiet	-35	-35

Minskar!

Utomstående i fritids- och kulturutbudet.

	Helsingborg 2018. %.
Mellanstadiet	18
Högstadiet	38
Gymnasiet	56

Utomstående totalt: deltar inte varken i förening, kulturskola eller besökt fritidsgård, bibliotek eller simhall senaste veckan.

Varför är sektorn mindre framgångsrik med
ålder?

Vad är orsaken till att stödet för socialisationshypotesen vacklar?

- **Mättnad** (knapphetshypotesen får stöd). Ju tidigare man börjar desto tidigare slutar man)
- **Avsaknad av bredd i utbudet?** (se idrottsrörelsen från bredd mellan investeringsvärde och egenvärde bland barn till mycket investeringsvärden i tonåren)
- ?

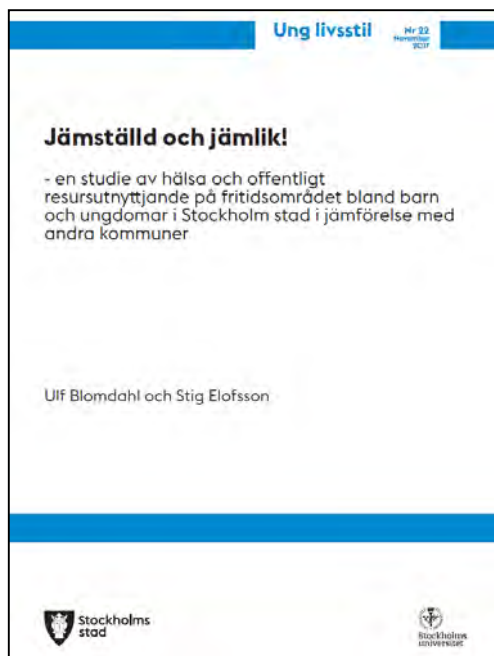
Vad beror det inte på?

inte på många timmar med läsläsning

inte på att marknaden helt fångar upp

Vad göras???

- Med satsningar på olika åldersgrupper?
- Pedagogiskt?

I dessa rapporter kan du läsa om ålder och deltagande i fritidsutbudet

Jämställdhet igen! Är vi bra på det?

Stat, kommun, folkrörelser (t.ex. RF) har mål om Jämställdhet inom fritids- och kultursektorn.

Så här står det i Stockholms stads idrottspolitiska program:

”Idrottsnämnden ska medverka till ett jämställt idrottande i Stockholm genom bidrag till föreningslivet, investeringar till i idrottsanläggningar eller på annat sätt inom det egna ansvarsområdet” (idrottspolitiskt program sid.18)

Jämställdhetsmålet finns i alla kommuner, med minst ett undantag!

Malmö stad har till mål:

RF: har sedan ett antal år tillbaka jämställdhet som mål.

Är sektorn bra på jämställdhet?

Bra på jämställdhet!?

- Utomstående
 - Investeringsbudgeten
- och Mönster?

Utomstående i fritids- och kulturutbudet.

Andel (%) barn och ungdomar som inte deltar i instrumentella fritidsaktiviteter

	Mellanstadiet		Högstadiet		Gymnasiet	
	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer
Knivsta			34	43		
Jönköpings	16	18	32	34	44	44
Helsingborg	33	34	44	49	70	71
Täby	11	18	31	33	55	50
Sävsjö	22	25	22	28	50	34

Tjejer något mer utomstående i Instrumentella

Andel (%) utomstående totalt

	Mellanstadiet		Högstadiet		Gymnasiet	
	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer
Knivsta			33	40		
Jönköping	10	10	28	29	41	40
Helsingborg	18	17	36	40	56	55
Täby	7	12	30	30	50	45
Sävsjö	9	10	17	21	47	29

Sektorn ganska framgångsrik på att nå både killar och tjejer! Bredd segervapnet!

Stockholm stads idrottspolitiska program, sid. 10. **Jämställda investeringar???**

(%)	M	K		(%)	M	K
1986	66	34		2004	69	31
1987	62	38		2005	63	37
1988	61	39		2006	68	32
1989	58	42		2007	58	42
1990	57	43		2008	61	39
1991	80	20		2009		
92-94	57	43		2010	55	45
1995	64	36		2011	44	56
1996	50	50		2012		
1997	54	46		2013	61	39
1998	50	50		2014	68	32
1999	55	45		2015	62	38
2000	55	45		2016	53	47
2001	60	40		2017	48	52
2002	58	42		2018	52	48
2003	63	37		2019	57	43

Läs, Fritiden dolda läroplan i Zetterberg, Fritid i Ny tid. Sober.

1. Det bestående ska bevaras och förstärkas
2. Den offentliga ordningen ska upprätthållas
3. Synlig och mätbar aktivitet ska premieras
4. Publikporter ska prioriteras

Investeringsbudget inom programområdet idrott. Stockholms stad. Mycket bra på att mäta! Bättre med åren? Ja, om vi jämför de fyra första åren med de fyra senaste!

Kön och deltagande i aktiviteter på fritiden.

Högstadiet.

Killar signifikant mer med	Inga signifikanta skillnader	Tjejer signifikant mer med
Idrottsförening totalt	Individuell idrottsförening	Övrigt föreningsliv
Lagidrott	Kulturförening	Bibliotek
Fritidsgård	Allaktivitetshus	Spelat teater
Rollspel eller lavjat	Motionsspår	Engagemang samhällsfrågor
Cyklat	Uppdrag i förening	Målat tecknat, graffiti m.m.
Gym	Läst serier eller tidskrift →	Hängt på café
Utegym	Kulturskola →	Dansat (t.ex. balett, hip-hop)
Löpning på egen hand		Gått på föreställning. t.ex. teater
Besökt simhall/badhus		Spelat musik
Spontanidrottat själv		Läst böcker
Idrottat/motionerat minst 2 ggr i veckan		Museum/utställning
		Utflykt i skog och mark
		Ridanläggning/stall

Vad ser vi? Killar mer på fritidsförvaltningens utbud och tjejer mer kulturförvaltningens utbud.

Vilka är utomstående i fritids- och kulturutbudet i högstadiet?

I vilka grupper är sektorn framgångsrika och i vilken grupper mindre framgångsrik?

← Malmö Stad

Stockholms stad: ”Särskild fokus ska läggas på ungdomar med lägre socioekonomisk bakgrund...även kulturnämnden ansvar för detta (idrottspolitiska program sid. 12)

Hur mäter vi jämlikhetsmålen?

Måluppfyllelse???!!!!

Hur mäter vi jämlikhetsmålen?

- * **Ålder** (jämlikhetsmålet)
- * **Familjeform** (t.ex. bor med båda föräldrarna respektive en förälder) (jämlikhetsmålet)
- * **Socioekonomisk bakgrund** (jämlikhetsmålet)
- * **Svensk respektive utländsk bakgrund** (jämlikhetsmålet)
- * **Skolbetyg i högstadiet respektive program på gymnasiet** (jämlikhetsmålet)
- **Stadsdel/geografiskt område** (jämlikhetsmålet)
- **Särskolan** (jämlikhetsmålet)

Vad sägs i de idrottspolitiska programmen?

- Jämlikhetsmålen finns i hälften. En hel del av kommunerna reducerar dock jämlikhetsmålen till: funktionshinder, etnisk bakgrund, HBTQ.
- De flesta kommunerna har inte med jämlikhetsmålet utifrån socioekonomisk bakgrund.... Detta trots att de i högre socioekonomiska grupper är mer med i idrottsförening än de i lägre socioekonomiska grupper. Stockholm och Haninge har dock tydliga mål utifrån socioekonomisk bakgrund.
- Att nå personer med olika etnisk bakgrund formuleras alltså som mål av flera kommuner. Vi undrar hur man har tänkt sig att utvärdera detta mål?
- Kommunerna citerar utan reservationer studier med både låg (icke användbara) och hög kvalitet. Det verkar inte finns någon fundering över vilka studier som går att använda.
- Och sist men inte minst: Kommunerna talar inte om vilket mål som är överordnat när målkonflikter uppstår...

Vilka är utomstående i fritids- och kulturutbudet i högstadiet 2018-2020?

- Logistisk regression visar fyra **direkta** statistiska samband:
- Socioekonomisk grupper
- Svensk respektive utländsk bakgrund
- Skolbetyg
- Geografiskt område (visas inte här)

Hur ser resultaten ut och vilka lösningar ser vi på det som är problem?

Andelen utomstående utifrån skolbetyg.

Högstadiet. %. (eleverna delas i fem grupper. 20% i varje grupp)

	Höga betyg	Ganska höga
Utomstående instrumentella		
Killar ***	29	30
Tjejer ***	38	43
Utomstående totalt		
Killar ***	25	25
Tjejer ***	31	36

Fritidssektorn mycket framgångsrik att nå de med höga skolbetyg.... Gäller i såväl små, medelstora kommuner och stora kommuner. Varför framgångsrika i första hand instrumentella?

Och framgångsrik att nå de med lägre skolbetyg ????? →

Andelen utomstående utifrån skolbetyg.

Högstadiet. %.

	Höga betyg	Ganska höga	Medel	Ganska låga	Låga betyg	Diff. Låga/höga
Utomstående instrumentella						
Killar ***	29	30	38	49	63	-34
Tjejer ***	38	43	48	60	73	-35
Utomstående totalt						
Killar ***	25	25	33	37	46	-11
Tjejer ***	31	36	39	45	52	-19

p<0.05; ** p<0.01; ***p<0.001; Ns= ej signifikant på 5% signifikansnivå

... Men mindre bra på att attrahera de med låga skolbetyg. Varför?

Störst skillnad när det gäller utomstående i instrumentella aktiviteter (förening och kulturskolan).

Och fortfarande skillnader när det gäller utomstående totalt. Fritidsgård kompenserar i första hand.

Betyg utifrån några enskilda
aktiviteterna →

Skolframgång och fritidsvanor

Högstadiet. %.	Höga betyg	Ganska höga betyg	Varken höga eller låga	Ganska låga betyg	Låga betyg	Signif
Medlem i idrottsförening						
Killar	64	63	65	62	38	***
Tjejer	49	57	48	45	28	**
Medlem i annan förening						
Killar	25	18	15	9	10	***
Tjejer	36	31	21	17	13	**
Med i Kulturskolan						
Killar	19	17	9	8	8	**
Tjejer	23	21	11	11	16	*
Fritidsgård (kommunala)						
Killar	7	21	26	19	38	**
Tjejer	12	17	23	19	25	**
Bibliotek						
Killar	18	11	25	18	18	Ns
Tjejer	36	29	24	28	27	*

Idrottsförening, övriga föreningar och kulturskolan når de med höga skolbetyg. Fritidsgård de med låga skolbetyg. (se 1939:års antaganden).

Samhällsställning →

Bra på att nå barn och ungdomar i i olika socioekonomiska grupper? Jämlikhet!???

Här fyra mått samhällsställning:

- * Boendeform (t.ex. hyreslägenhet, bostadsrätt, radhus, villa/hus, Annat)
- * Socioekonomiska grupper (Ung livsstil sedan 1984 och WHO)
- * Medelinkomst
- * Orolig familjens ekonomi (subjektivt mått)

Sambanden mellan samhällsställning och deltagande i olika aktiviteter går åt samma håll oberoende mått!

- För närmare information om indelningen i socioekonomiska grupper se t.ex. **Elofsson m.fl**, *Ungas livsstil i låg- och högstatusområden*, sid. 7.

Socioekonomisk ställning!

Socioekonomiska grupper (WHO liknande mått)

- Ekonomisk grupp 1: Bor i villa/radhus, har tillgång till bil+ båt+ sommarstuga
- Ekonomisk grupp 2: Bor i villa/radhus/bostadsrätt + har tillgång till två av dessa tre: bil, båt, sommarstuga
- Ekonomisk grupp 3: Bor i hyresrätt + har tillgång till två av dessa tre: bil, båt, sommarstuga
- Ekonomisk grupp 4: Bor i hyresrätt + har tillgång till antingen bil, båt eller sommarstuga
- Ekonomisk grupp 5: Bor i hyresrätt. Har EJ tillgång till bil, båt eller sommarstuga

Socioekonomiska grupper

- Teoretiskt kan detta mått kopplas till Webers definition av klass, vilket i sin tur kopplas till begreppet livschanser. Med ett likartat mått finner sociologen Mikael Tåhlin en tydlig koppling mellan ekonomiska resurser och flertalet fritids- och kulturaktiviteter även efter kontroll för ålder och socialgrupp. Tåhlin har också i senare rapporter visat att individens ekonomiska resurser har en direkt inverkan på både individens fritids- och hälsosituation. Antagandet är i enlighet med Tåhlins hypotes att familjernas kontrollvidd - mängden av möjliga handlingar - ökar kontinuerligt från ekonomisk grupp 5 till ekonomisk grupp 1.
- Detta mått har sedan använts i flera andra studier (Blomdahl, 1990; Elofsson, 1998; Nilsson, 1998; Larsson, 2008; Blomdahl & Elofsson, 2006; Elofsson & Karlsson, 2011). Även i internationella studier används allt mer likartade indikatorer på socioekonomisk bakgrund. I WHO:s hälsoenkät definieras de ungas socioekonomiska status ”utifrån svar på frågor om familjens ekonomi, bilnehav, semestervanor, datoräggande och om de unga har eget rum.”

Bra på/framgångsrika på att nå ungdomar ur olika socioekonomiska grupper? →

Andelen utomstående i olika socioekonomiska grupper.

Högstadiet %.

Socioekonomiska grupper	1+2
Utomstående instrumentella	
Killar ***	33
Tjejer ***	40
Tjejer i förhållande till killar	-7
Utomstående totalt	
Killar ***	26
Tjejer ***	34
Tjejer i förhållande till killar	-4

Fritids- och kultursektorn mycket framgångsrik på att nå de i högre socioekonomiska grupperna... (gäller i alla kommuner vi undersökt, även småkommunerna).

och lika framgångsrik på att nå alla? →

Andelen utomstående i olika socioekonomiska grupper.

Högstadiet. %.

Socioekonomiska grupper →	1+2	3	4	5	Diff. 5 förhållande till 1+2
Utomstående instrumentella					
Killar ***	33	40	64	68	-35
Tjejer ***	40	46	73	71	-31
Utomstående totalt					
Killar ***	26	33	46	56	-30
Tjejer ***	34	36	57	50	-16 (-23)

Andelen utomstående i instrumentella aktiviteter ökar med lägre socioekonomisk grupp! Varför? Första analys! Likartade mönster i **alla** kommuner! Alltså inte framgångsrika i de lägre socioekonomiska grupperna!!!!

Även kontinuerliga skillnader i utomstående totalt! Bibliotek kompenserar i dock i första hand bland tjejer i de lägre socioekonomiska grupperna!

Enskilda aktiviteter →

Socioekonomiska grupper och deltagande i fritidsaktiviteter.

Högstadiet	1+2	3	4	5	Signifi.
Med i förening totalt					
Killar	61	63	49	34	**
Tjejer	69	55	37	10	***
Med i idrottsförening					
Killar	57	57	44	31	**
Tjejer	64	49	32	2	***
Med i kulturskolan					
Killar	6	5	3		Ns
Tjejer	10	9	4		***
Besökt fritidsgård					
Killar	18	13	35	37	***
Tjejer	7	13	17	31	**
Besökt bibliotek					
Killar	22	20	32	52	**
Tjejer	31	29	49	58	***

De högre socioekonomiska grupperna är överrepresenterade i förening total, idrottsförening och kulturskolan. Gäller i alla kommuner. De i läge socioekonomiska grupperna är överrepresenterade på bibliotek och på fritidsgård.

Beror inte det låga deltagande i idrottsförening på att många där är invandrartjejer? →

Socioekonomiska grupper. Barnet och föräldrarna födda i Sverige. Med i idrottsförening. %. Högstadiet.

	1	2	3	4	5	Signif.
Killar	63		59	46	44	*
Tjejer	51		54	31	6	**

Stora skillnader bland de ungdomar som liksom sina föräldrar är födda i Sverige. Tjejer som liksom sina föräldrar är födda i Sverige är i mycket liten grad (6%) (minst) med i idrottsförening. Gäller i alla studier där antalet i studien är stort så att vi kan arbeta med hela skalan.

Med i två idrottsföreningar?

Socioekonomiska grupper och deltagande i två RF-idrotter

Högstadiet	1	2	3	4	5
Stockholm 2014					
Killar	16	16	8	5	1
Tjejer	6	10	5	2	0
Helsingborg 2018					
Killar	10		7	2	0
Tjejer	12		6	3	0
Jönköping 2018					
Killar	23	18	14	5	
Tjejer	17	15	10	1	
Haninge 2016/2017					
Killar	12	10	9	2	
Tjejer	7	6	1	0	
Små kommuner 18/19					
Killar	27	17	15	2	
Tjejer	21	18	12	8	
Gymnasiet Täby 2019					
Killar	12	6	2	0	
Tjejer	7	6	1	0	

Ökar ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund när barn och ungdomar är med i flera idrotter?

Ulf Blomdahl
Stig Elofsson
Magnus Åkesson
Karolina Bergmark
Linda Lengheden

Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten?

– en studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening

Ulf Blomdahl
Stig Elofsson
Karolina Bergmark
Linda Lengheden
Magnus Åkesson

Nu hinner vi inte mer av föreläsningen!

Utän spaning – ingen aning!

med

Forsknings- och utvärderingsgruppen Ung livsstil i Sverige

Vad har vi sett???

På vilka områden är vi bra/framgångsrika?

Spaningen fortsätter... och
presentationen av resultaten!

